

DEMOKRACIJA

Uredništvo: Trst, ul. Machiavelli 22-II. - tel. 62-75
Uprava: Trst, ulica S. Anastasio 1-c - tel. 2-30-39
Goriško uredništvo: Gorica, Riva Piazzetta št. 18.
CENA: posamezna številka L 25. — Naročnina: mesečno L 100, letno L 1.200. — Za inozemstvo: mesečno L 170, letno L 2.000. — Poštni čekovni računi: Trst št. 11-7223, Gorica št. 9-18127

Leto VI. - Štev. 16

Trst - Gorica 18. aprila 1952

Izhaja vsak petek

Mogočni tabor v Bazovici je dokazal vsemu svetu našo odločnost v borbi za naše pravice

RESOLUCIJA

VARNOSTNEMU SVETU ORGANIZACIJE ZDRUŽENIH NARODOV
LAKE SUCCESS

Slovinci britsko-ameriškega področja Svobodnega tržaškega ozemlja, zbrani dne 14. aprila 1952 na velikem skupnem taboru v Bazovici, kraju, kjer so bili pred 22 leti od fašistov ustreljeni stiri slovenski borci za svobodo in narodne pravice tržaških Slovencev, dvigajo svoj enodusni protest proti vsem naklepom, ki izkoriščajo zloglasni tristranski predlog od 20. marca 1948, stremijo za tem, da bi se, v nasprotju z določbami mirovne pogodbe z Italijo, podpisane in ratificirane od 21 držav, uničilo STO in bi se ti kraji zopet vrnili pod gospostvo Italije.

Opozarjajo Varnostni svet Organizacije združenih narodov na njegovo dolžnost štiti celovitost in neodvisnost STO-ja in s tem veljavnost mednarodnih pogodb. Zato mora Varnostni svet poskrbeti, da čimprej izvedejo vse določbe mirovne pogodbe z Italijo, zlasti in takoj tiste, ki zadevajo enakopravnost slovenskega naroda na tem področju.

Tabor Slovencev v Bazovici se ob tej priliki zahvaljuje vsem svobodoljubnim silam v svetu, ki nas v naši teki borbi podpirajo, predvsem bratskim jugoslovanskim narodom, ki nam stojijo v tem zgodovinskem trenutku tako odločno in nesebično ob strani.

Slovenke in Slovenci tržaške okolice!

V resnem trenutku, ko je potrebna strnitev vseh naših sil za uresničenje Svobodnega tržaškega ozemlja in za doseg vseh naših narodnih in človeških pravic, je nujen skupen nastop vseh Slovencev našega področja ne glede na njihovo politično pripadnost. Zato smo podpisane politične skupine sklenile, da pri prihodnjih volitvah v občinah Devin, Nabrežina, Dolina, Repentabor in Zgonik ne bomo postavljale strankarskih list.

V smislu tega sklepa vas pozivamo, da se v teh občinah zedinite za take liste, ki odgovarjajo krajevnim potrebam in razmeram in v katerih naj pride do izraza splošna narodna sloga. Pri izbiri kandidatov naj vas vodi predvsem skrb, da bodo to zares zavedni Slovenci, odločni ter pošteni predstavniki in branitelji interesov našega ljudstva.

Pri vaših naporih za uresničenje tega smotra vam bomo nudili vso našo pomoč

V Trstu dne 18. aprila 1952.

SLOVENSKA DEM. ZVEZA OSVOBODILNA FRONTA
SLOV. KRŠC.-SOC. ZVEZA za TRŽAŠKO OZEMLJE
v TRSTU SKUP. NEODV. SLOVENCEV

Delo naše delegacije v Londonu

Zastopnik angleškega zunanega ministrstva je dne 18. aprila zvečer sporočil delegaciji tržaških independentistov, ki se mudi v Londonu, da bo lahko pisмено predložila angleškemu zunanemu ministru svoje stališče glede tržaškega vprašanja.

Delegacija tržaških independentistov je priredila istega dne uspešno časnikarsko konferenco, katere so se udeležili dopisniki vseh važnejših svetovnih listov.

Na konferenci je zastopnik Tržaškega bloka dr. Mario Stocca podaril imperialistični značaj italijanskih zahtev glede Trsta, fašistični značaj zadnjih demonstracij v Trstu in zahtevo vseh Tržčanov po odklonitvi vsakega večjega italijanskega vpliva na tržaško življenje.

Zastopnik Fronte neodvisnosti Bruno Cerne je prikazal absurdni gospodarski položaj v Trstu, kjer duši Italija vsak gospodarski vzpon našega ozemlja in njegove naravne trgovske stike z zaledjem.

Nato je spregovoril zastopnik SDZ, SKSZ in SNS, združenih v slovenskem Akcijskem odboru za obrambo STO-ja, dr. Josip Agneletto, ki je v imenu vsega slovenskega in hrvaškega prebivalstva STO-ja zahteval njegovo ohranitev in spoštovanje vseh določb mirovne pogodbe z Italijo. V utemeljitev svojih zahtev je navedel zgodovinske dokaze italijanskega raznordovalnega dela proti slovenskemu in hrvaškemu življenju na Tržaškem.

Za Slovensko-italijansko ljudsko fronto sta spregovorila Branko Baybič in Bortolo Petronio, ki sta podčrtala, da obvlada Italija s pomočjo pristranskega delovanja ZVU

dejansko vse tržaško politično dogajanje, zaradi česar je treba preprečiti, da bi tudi pravno pripojila A cono. Zato sta zahtevala, naj se vodstvo na Tržaškem področju poveri samemu tržaškemu prebivalstvu, ZVU pa naj ohrani samo nadzorstveno nalogo nad javnim življenjem. Treba je tudi izvesti reorganizacijo vsega javnega življenja v duhu popolne enakopravnosti slovenskega in italijanskega življenja.

Podpisujte našo listo!

Pisarna SDZ v ulici Machiavelli 22-II. je vsak dan od 9. do 12. ure na razpolago za podpisovanje naše liste za tržaško obelino!

Člani in somišljeniki, podpisujte našo listo!

Iredentisti so nas združili, skupna nevarnost nas je povezala! Ohranitev STO-ja pomeni za tržaške Slovence „biti ali ne biti“

Prvi slovenski tabor v Bazovici na velikonočni ponedeljek dne 14. aprila je izpadel kot mogočen dokaz neomajne volje vseh tržaških Slovencev, da zastavijo vse svoje sile za doseg izvajanja določb mirovne pogodbe z Italijo glede Svobodnega tržaškega ozemlja. Na drugem mestu govorimo o velikem pomenu bazovskega tabora za našo tržaško stvar, zato bomo tu poročali le o njegovem poteku.

Bazovica je bila praznično odeta v številne tržaške in narodne zastave. Številni napisi so s svojimi gesli poudarjali značaj prvega slovenskega tabora. „Nikoli več pod Italijo“ je bil krik, ki je stalno vrel iz stidnih globin vseh navzočih Slovencev.

Koliko nas je bilo? Mnogo! Najpolnili bi Veliki trg v Trstu prav gotovo. Italijansko časopisje predvidno molči o našem številu, čeprav poudarja zelo velik pomen slovenskega protestnega zborovanja na Bazovskem z mučniško krvjo prepojenem polju. Se eno ura po začetku tabora so avtobusi še vedno prevažali trume ljudi na kraj zborovanja; mnogo ljudi je maralo celo ostati v Trstu in drugod po podeželju, ker ni bilo na razpolago dovolj avtobusov! Večča, ki cenijo številu navzočih na dvest tisoč oseb, brez vsakega dvoma pa najmanj na petnajst tisoč.

Po prihodu povorke iz Bazovice na kraj mučniške smrti Bidovec, Marušiča, Milosa in Valeničca, so zastopniki vseh štirih udeleženijskih slovenskih strank položili vence na sponenik bazovskih žrtvev.

Govori zastopnik SNS

Domačin g. Miro Presl je otvoril zborovanje in s primernimi besedami podčrtal velik pomen prvega slovenskega tabora za obrambo STO-ja v Bazovici. „Naša zgodovina bo današnji dan vpisala med redke svetle dneve našega narodnega življenja“, je zaključil g. Miro Presl. Združeni pevski zbori so nato zapeli z ljudstvom himno „Hej Slovenije“, nakar je spregovoril g. dr. Franc Tončič, zastopnik Skupine neodvisnih Slovencev. G. dr. F. Tončič je po navedbi velikih krvnih žrtev tržaških Slovencev v drugi svetovni vojni podčrtal našo pravico, da dvignemo svoj glas proti povrnitvi italijanskega gospostva v tej ali oni obliki, ker smo do dna spoznali predfašistično, fašistično in pofašistično Italijo, in poudaril krivdo ZVU, če smo bili kljub našim žrtvam potisnjeni na gospodarskem in kulturnem področju za petdeset let nazaj. „Ta zakonita in moralna krivda ZVU bo šla v zgodovino“, je pribil g. dr. F. Tončič. Po obsodbi italijanskih imperialističnih zahtev po jugoslovanskem ozemlju je g. dr. F. Tončič zaključil svoj govor z vzklikom: „Naj živi STO, naj živi enotnost tržaških Slovencev v obrambi osnovnih narodnih pravic!“

Govori zastopnik SKSZ

Za Slovensko krščansko socialno zvezo je nato spregovoril g. dr. Engelbert Besednjak, ki je obtožil vodilne katoliške kroge v Italiji, da so se spustili v tekmo z najhujšimi nacionalisti in fašisti, hoteli

dokazati, da so najmanj tako dobri ali pa še boljši italijanski nacionalisti kakor njihovi nasprotniki, in da so moralno podlegli v tej tekmi najneustrupnejšega skozi in skozi poganjskega nacionalizma. Kakšno je demokrščansko pojmovanje o bratskem sožitju med narodi, dokazujejo italijanski katoliški krogi najbolje s stalno borbo proti slovenskemu šovizmu G. dr. E. Besednjak je tudi orisal vso ogromno škodo, ki smo jo tržaški Slovenci pod Italijo utrpeli na gospodarskem polju, in nakazal prizadevanja italijanskih katoliških krogov, da bi celo danes razslatili in kolonizirali slovensko tržaško okolico v dokaz svojega pojmovanja krščanskih bratskih odnosov do slovenskih sočeželanov. Najmanj krščanska pa je demokrščanska borba proti slovenskim jezikovnim pravicam! G. dr. E. Besednjak je še nedolžno ožigosal dejstvo, da je postala italijanska Katoliška akcija politično orožje tržaških fašistov in iredentistov zoper katolike slovenske narodnosti.

Za g. dr. E. Besednjakom je nastopil g. dr. Branko Agneletto v imenu Slovenske demokratske zveze. Njegov govor navajamo v celoti spodaj.

Govori zastopnik OF

Kot zadnji je spregovoril v imenu Osobodilne fronte slovenskega naroda za STO g. dr. Jože Dekleva, ki je obsodil ponovni pojav fašistične nestrpnosti in zagrizenosti na Tržaškem pod vlado ZVU. V tej fašistični nestrpnosti in imperialistični miselnosti pravkar poraženega sovražnika pa se skriva klca

bodočega spopada in novega krvoprelitja! Nove koncesije Italijanom na Tržaškem bi pomenile za naš tržaške Slovence povečan pritisk, brutalnejše teptanje našega življenja in bi bile hkratu kršitev mirovne pogodbe, ogrožanje interesov države podpisnic mirovne pogodbe in predvsem Jugoslavije! Jugoslavija je zato jasno povedala vsemu svetu, da ne bo priznala nobene trgovine na naš račun in da ne bo nikoli nanjo pristala. Na koncu svojega govora je g. dr. J. Dekleva postavil zahteve slovenskega naroda na Tržaškem za zaščito njegovih koristi in duhu mirovne pogodbe in pozval vse tržaške Slovence, naj se pod geslom „Nikoli več pod Italijo“ združijo v skupni borbi za naše nacionalne pravice in našo svobodo.

Po koncu govorov so združeni pevski zbori (460 pevcev!) zapeli Hajdrihovo Morje adrijsko, Volaričevo Eno devo le bom ljubil in Venturinijevo Bazoviško. Mogočno je zadnela po Bazovski planjavi naša pesem in dala svečanosti svojski pomen!

Na koncu je prvi slovenski tabor za obrambo STO-ja odposlal Varnostnemu svetu OZN resolucijo, ki jo objavljamo na uvodnem mestu.

Resolucija je bila poslana v vednost tudi gen. T. J. Wintonu, poveljniku cone A STO-ja in vladi FLR Jugoslavije. Varnostni svet je bil naprošen, da o vsebini resolucije obvesti vse države podpisnice mirovne pogodbe z Italijo, predvsem pa države, ki so podpisale tristranski predlog.

Z bazovskega tabora je bila od-

poslana tudi naslednja brzojavka slovenskima predstavnikoma v tržaški delegaciji v Londonu:

»Tabor Slovencev v Bazovici izraža soglasje zastopništvu slovenskih političnih organizacij naše cone. Poziva vztrajati do kraja v borbi za STO!«

Govor zastopnika SDZ Odločne izjave dr. B. Agneletta

»Slovinci, Slovenke, ko smo dali pobudo za organiziranje današnjega tabora, kjer so se prvič po tolikih letih zbrali zopet vsi Slovenci našega področja, smo imeli jasno pred očmi nezgodno dejstvo, da samo združeni tvorimo silo, ki lahko kljubuje vsem našim nasprotnikom in sovražnikom.

Zadnja leta so potrdila — če je komu bilo to še nejasno — da je italijanski imperializem vedno isti, naj se skriva pod črno srajco Mussolinija, pod rdečo zastavo Togliattija ali pod zlouporabljenimi krščanskimi načeli De Gasperija. Danes vidimo vsi — tudi tisti, ki so še mislili, da bo padeč fašizma pomenil spremembo v italijanskih odnosih do nas — da traja ista mrznja, ki je tako kruto prišla do izraza v dobi fašističnega nasilstva, še danes. Italijanski imperializem ogroža naše pravice na vseh poljih: kjer vidi Slovenca, tam vidi sovražnika, ki ga je treba zatreti!

Ni razlike med italijanskimi liberalci in socialisti, med demokristjani, fašisti in kominformisti: vsi so složni, ko je na dnevnem redu vprašanje naših pravic, našega obstoja, našega jezika!

Ta njihova mrznja se stopnjuje iz dneva v dan: uradno sicer ne govorijo o potrebi zatiranja Slovencev, NE, njihova borba gre proti STO-ju, ker oni vidijo v STO-ju jamstvo za naše pravice. Vsa gonja proti STO-ju, ki traja že toliko časa, izvira iz enega samega strahu: SLOVENC! Vidijo v nas mlad narod, žilav narod, ki terja svoje pravice, ki se bori za svoje pravice, ki ne bo odnehal od te borbe, dokler ne bo dosegel zastavljenega si cilja. Tega se oni boje! A kaj je to? Ali jih želimo morda uničiti, podjarmiti? NE! ENAKOPRAVNOST OBEH TU ZIVELIH NARODOV: to je strah, ki jim ne da spati!

Ko smo razdvojeni, ko trošimo svoje sile v medsebojnih trenjih, gledajo italijanski iredentisti z uživanjem na naše deljene vrste in na pretkani način izkoriščajo našo slabost ter nam očitajo celo, da smo nesposobni, skupno nastopiti v najkritičnejših trenutkih. V mnogih knjigah boste našli to trditve!

A sedaj, ko smo tu, ko strnjeni nastopamo v obrambo naših pravic, ko smo vsi skupaj zagrabili za bakiho naših bazovskih junakov,

ko smo se znašli v odločilnih trenutkih borbe za naš obstoj, sedaj čutijo, da je veter zopet zapihal v naša slovenska jadra, in v onemoglem besu stiska jo zobe. In kaj so si izmislili? Po njihovom naši predstavniki, ki se bore v Londonu za STO, ne predstavljajo tukajšnjega slovenskega naroda!

Kdo ga pa predstavlja? »Ulitime notiziev, ki so prišle na to brihtno idejo, ali mogoče gospod Vidali? Tisti Vidali, ki se po Italiji poteguje za »Trieste italianissima«, ki pravi, da je treba s hitrimi ukrepi preprečiti, da ne bi Trst postal grobišče Italijanov?

Ce hočemo doseči pravice, tisto enakopravnost, ki je naš smoter, potem moramo najprej dokazati, da smo tu, da tu živimo! Gledati moramo, da nas bodo predstavljali nesporno naši ljudje. Ce se Slovenci ne bomo pokazali, potem bodo zastoj naše zahteve! Pokazati se moramo tako odkrito in veličastno, kot smo se danes zbrali na tem slavnem mestu, na zemlji, ki jo je poljila kri naših mučnikov.

Po prejšnjih volitvah ste lahko opazili vsi, da je ves italijanski tisk štel med slovenske glasove glasove Narodne liste in Ljudske Fronte, med glasove za neodvisnost STO-ja pa je poleg štel še glasove Fronte za neodvisnost in Tržaškega bloka. Tu nastaja problem kominformistov: kominformističnih glasov niso štel med glasove za STO!

Problem vidaljevcev je torej pereč. Moramo mu priti do dna, da smo si na jasnem, kdo so ti ljudje. Ko govorimo o vidaljevcih, moramo ločiti med njihovim vodstvom in njihovimi pristaši. Kaj dela in misli Vidali ter italijanski del njegove partije, nas zanima le indirektno; hočemo si pa biti na jasnem, kaj je s slovenskim delom njegove stranke; hočemo vedeti, če te ljudi lahko štejemo med resnične Slovence ali med zapeljance in škodljivce.

Tri dolga leta smo opazovali obnašanje kominformistov v mestnem svetu; čitali njihova načela, izražena v njihovem tisku; poslu-

ko smo se znašli v odločilnih trenutkih borbe za naš obstoj, sedaj čutijo, da je veter zopet zapihal v naša slovenska jadra, in v onemoglem besu stiska jo zobe. In kaj so si izmislili? Po njihovom naši predstavniki, ki se bore v Londonu za STO, ne predstavljajo tukajšnjega slovenskega naroda!

Kdo ga pa predstavlja? »Ulitime notiziev, ki so prišle na to brihtno idejo, ali mogoče gospod Vidali? Tisti Vidali, ki se po Italiji poteguje za »Trieste italianissima«, ki pravi, da je treba s hitrimi ukrepi preprečiti, da ne bi Trst postal grobišče Italijanov?

Ce hočemo doseči pravice, tisto enakopravnost, ki je naš smoter, potem moramo najprej dokazati, da smo tu, da tu živimo! Gledati moramo, da nas bodo predstavljali nesporno naši ljudje. Ce se Slovenci ne bomo pokazali, potem bodo zastoj naše zahteve! Pokazati se moramo tako odkrito in veličastno, kot smo se danes zbrali na tem slavnem mestu, na zemlji, ki jo je poljila kri naših mučnikov.

Po prejšnjih volitvah ste lahko opazili vsi, da je ves italijanski tisk štel med slovenske glasove glasove Narodne liste in Ljudske Fronte, med glasove za neodvisnost STO-ja pa je poleg štel še glasove Fronte za neodvisnost in Tržaškega bloka. Tu nastaja problem kominformistov: kominformističnih glasov niso štel med glasove za STO!

Problem vidaljevcev je torej pereč. Moramo mu priti do dna, da smo si na jasnem, kdo so ti ljudje. Ko govorimo o vidaljevcih, moramo ločiti med njihovim vodstvom in njihovimi pristaši. Kaj dela in misli Vidali ter italijanski del njegove partije, nas zanima le indirektno; hočemo si pa biti na jasnem, kaj je s slovenskim delom njegove stranke; hočemo vedeti, če te ljudi lahko štejemo med resnične Slovence ali med zapeljance in škodljivce.

Tri dolga leta smo opazovali obnašanje kominformistov v mestnem svetu; čitali njihova načela, izražena v njihovem tisku; poslu-

(Konec na 3. strani)

VESTI z GORIŠKEGA

„Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti“

Odločno zadržanje krminskih slovenskih staršev in učencev, ki so si raje postavili svojo samostojno zasebno šolo, kot da bi se utopili v laški šoli, in tržaški dogodki, ki nakazujejo nevarnost povratka italijanskega vladanja nad našimi brati na STO-ju, nas silijo, da spregovorimo odločno besedo na račun nekaterih goriških slovenskih mladenčev, ki jih je strah lastne sence ali pa ki so že pokazali hrbet svojemu narodu.

So nekateri dobrostoječi Slovenci, ki bi lahko dali svoje otroke na slovenske šole, pa jih raje pošiljajo v italijanske z enim ali drugim izgovorom, ki niti najmanj ne drži. Optanti bi lahko vzdrževali svoje otroke na slovenskih šolah v Trstu, pa jih držijo na laških potujočevalnicah v Gorici z izgovorom, da jih oblastva na slovenske ne pustijo....

So tudi primeri jugoslovenskih državljanov, ki bi svoje otroke lahko poslali v slovenske šole v Gorico ali pa v Trst, pa ne, niti doma ne govorijo več slovenski! Njim gre za trebuh in ne za materin jezik! Bežali so iz Jugoslavije, da se obogatijo, in ne iz kakega drugega razloga. Tu pa so nam v škodo in v sramoto!

Tudi med samimi izobraženci najdemo primere pravih junostnih značajev, ki ne čutijo niti toliko ponosa, da bi svoje otroke vzgojili v duhu svojega slovenskega rodu, in si dali vrniti slovensko obliko svojemu popačenemu primku. Vsak izgovor je zaman, kajti obstojajo dovolj jasna določila, ki dajajo vsakomur možnost in priliko za prošnjo, da se mu popravi krivica na tem polju.

Strah? Zakaj in čemu?...

Na žalost ugotavljamo, da so pri nekaterih vrhovih še najslabši primeri take potujočevalne vzgoje v družini.

Med učiteljicami pa najdemo naravnost sramotne primere zadržanja in ravnanja, saj se sramujejo govoriti svoj materin slovenski jezik celo med seboj, ko so popolnoma same, ali pa ko se vozijo v šolo poučevati in vzgajati našo dečo.

Celo v prisotnosti svojih slovenskih učencev govorijo med seboj italijanski!

Menda ne bomo veliko zgrešili, če trdimo, da je vzrok temu naslednji. Omenjene učiteljice, katere bi lahko imenovali kot prototip novodobnih »slovenskih« učiteljic, so neokusna zmes različnih narodnosti, ideologij in misljenj. V njih ne najde kristalne lepote ne pristno slovenskega in ne pristno italijanskega dekleta. Po žilah teče kri slovenskih staršev, materin jezik je po naravi slovenski, po uradnem pojmovanju učiteljice, nastavljene na šoli s slovenskim učnim jezikom, pa italijanski. V srcu ne čuti verjetno ljubezni do nobene zemlje, razen do tiste, iz katere trenutno črpa svojo mesečno plačo. Vse ostalo, kar predstavlja za vsakega povprečnega človeka narodno svetlinje, je prazen nič! Materin jezik je ostal samo še sredstvo, ki ji danes slučajno koristi pri njenem poklicu v šoli, v javnosti se mu je pa odzovevala in ga morda celo sovražila ali pa vsaj pre-

zira. Drugače si pač ne moremo tolmáčiti ravnanja teh učiteljic, ki med sabo na poti v šolo govore samo italijanski, tudi ko so v izključno slovenski družbi!

S takim ravnanjem so si zapravile spoštovanje svojih sorojakov, tujcu so se pa vrgle pod nogo, kot pravi pregovor:

»Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti.«

So pa tudi take, ki so se udale Italijanom in od njih rodile otroke, ki ga sedaj morajo same preživljati. Te so šle »poučevati in vzgajati slovenske otroke na Tržaško, svojo ga držijo v italijanskih šolah v Gorici....

Najodločneje grajamu ravnanje takih mater-učiteljic, ki ga naše narodne koristi v teh odločilnih časih ne morejo in ne smejo trpeti! Saj ga ne trpi noben narod na svetu, ker je vsakemu narodu na tem, da se njegova narodna čast ohrani visoka in neomadeževana, saj noben narod na svetu ne želi, da trpi njegova čast in njegov ponos na ugledu!

Nekatero mlajše, recimo tudi novinke, žal tudi iz dobro stoječih družin, so tudi poiskale mesto »vzgojiteljice« na slovenskih šolah na Tržaškem. V Gorici pa Slovencev ne poznajo in zahajajo samo v italijanske lokale in samo v itali-

jansko družbo.

Kar se tiče morale, prepustimo zadevo njim samim in njihovim staršem, toda vprašanje, ki ga danes začenjamo obravnavati, utegne dobiti še drugačen razvoj, kajti nobenemu narodu na svetu ni na tem, da bi v svoji sredi trpel take izvirke.

V ostalem pa povemo, da z našo današnjo objavo niti najmanj ne mislimo, da mora ostati naš človek v mrzlem ali sovražnem razpoloženju do državljanov italijanskega rodu. Nasprotno smo mi globoko prepričani, da nam bo vsak pameten Italijan dal prav, ko zahtevamo od pripadnikov svojega rodu častno vedenje v vsakem oziru. Tako želimo in zahtevamo tudi pametni Italijani od svojih bratov in sestral!

Končno ne moremo mimo tega, da ne obsodimo tistega profesorja na slovenski nižji srednji šoli, ki se ponaša pred slovenskimi dijaki v razredu, da je član italijanske »Lega Nazionale«, kajti vsi vemo, da je to italijansko združenje sovražno razpoloženo do Slovencev v Italiji! Sin slovenskih staršev, pa član združenja »Lega Nazionale«....

Plača profesorjev in učiteljev bodi časten zaslužek za pošteno in pravično delo; nihče naj je na spremnina v Judežev groše!...

Že lovijo slovenske glasove...

V nedeljo 30. marca t. l. so »slovesno« pozdravili napeljavo električne luči v razne slovenske kraje občine Dolenje. V ta namen se je podal v Skriljevo ves štab dolenjskih in goriških demokrščanov. Načelovali so mu, dolenjski župan Venica, učitelj Bodigoi, predsednik pokrajinskega sveta dr. Culot in, goriški župan dr. Bernardis. V šole v Skriljevem so sklicali vse slovenske poglavarje družin iz tistih krajev in jim držali svoje govore, ki pa niso niti najmanj zadovoljili naše ljudi, ker jim nihče ni govoril o zaščiti Slovencev v Italiji, ki jih prav demokršćanska vlada in krajevni voditelji demokršćanske stranke najbolj zapostavljajo.

Napeljavo električne luči so naši kmetje in delavci pošteno plačali z davkom, ki ga plačujejo vladji, pokrajini in občini; zato gre za sluzga za električno luč slovenskim davkoplačevalcem in ne demokršćanskim predstavnikom, ki niso Slovencev nikoli dali niti vinarja od svojega in ki Slovence zagrizno sovražijo, kot so to pokazali v Krminu, kjer so svojevoljno in na silno ukinili slovenski razred »snozne šole«. V Gorici pa tako dr. Culot kakor župan dr. Bernardis krivično zabranjujeta uporabo slovenskega jezika našim svetovalcem v občinskem svetu in našemu ljudstvu v javnih uradih!

Lepo je zbrati skupaj uboge slovenske kmete, ki se niso še otrsli strahu iz časa fašističnih »adunata« (shodov), lepo je tudi občutiti Skriljevcev, da jim bo na zvoniku vedno svetila luč v opozorilo nočnim

popotnikom... da je tik za vasjo državna meja; grdo pa je pripisovati demokršćanskim zastopnikom vse te zasluge, ki gredo na račun samo slovenskih davkoplačevalcev. Najlepše bi ti demokršćanski zastopniki storili, če bi našim ljudem povedali, da se smejo brez strahu posluževati svojega materinega jezika tako na dolenjskem županstvu kakor povsod v javnih uradih. To veleva kršćansko načelo, to je Kristus ukazal!

Toda demokršćanskim zastopnikom gre za glasove slovenskih volivcev, zato se zopet smulijo okoli njih in si z denarjem slovenskih davkoplačevalcev ustvarjajo »zasluge«, ki jih nimajo. Nasprotno pa so prav oni najhujši in najbolj zagrizni sovražniki Slovencev iz dolenjske občine in iz drugih krajev Goriške. Dopolj iz Dolenj ob priliki ukinitve slovenske šole v Krminu je maslo krajevnih demokršćanov, ki so izpovedali, da so proti Slovencev iz Dolenj!

Sladko je vince dolenjskih Slovencev, g. učitelj Bodigoi, kaj? Pa ne mislite, da ga boste skrčali po Vašem namenu in misljenju!...

Demokršćani so se povezali z MSI

Dvojna igra italijanskih demokršćanov postaja vedno bolj odkrita. Znano je, da so MIS-ovci (Movimento Sociale Italiano) nasledniki fašizma, to je tako imenovani neofašisti.

Kljub vsem naporom poslanske in senatorske zbornice v Rimu se demokršćanska vlada ni še odločila za objavo zakona za pobijanje fašizma, ki se skriva za stranko MIS. Ne samo, ampak demokršćani, o katerih se splošno predvideva, da bodo izgubili veliko število glasov na prihodnjih upravnih volitvah v južni Italiji, še več pa na državnozborskih prihodnje leto, iščejo povsod zaveznikov za skupen nastop na volitvah. In ker jim dosedanjih njihovih prijateljev odrekajo zaupanje in sodelovanje, so se v nekaterih krajih sporazumeli nič manj kot z MIS-ovci.

Prepričani smo, da bi se demokršćani iz sovraštva proti Slovencev združili tudi s kominformisti! Saj je De Gasperi že vrgel prvo besedo v ta namen glede na volitve v Trstu.

Vprašanje je samo, kdo bo vodil razgovore z Vidaliem: ali župan Bartoli ali pa sam škof Santini?

Tri smešne iz ital. virov

V rimskem parlamentu je poslanka Mary Tibaldi Chiesa zastavila vprašanje ministrskemu predsedniku De Gasperiju, da bi vedela, kako misli vlada nastopiti, da bi bili tržaški Italijani toliko zaščiteni, da bi lahko uživali pravice, ki jih predvideva lista o človeških pravicah!...

»Il Gazzettino« od nedelje 6. t. m. pa piše, da v Italiji niti ne obstoja

Seznam volivcev na ogled

Na tajništvu goriške občine so na razpolago vsem meščanom seznam volivcev goriške občine. Ti seznam bodo do konca meseca na razpolago prizadetim, da kontrolirajo, če so vpisani med volivce. Po dosedanjih podatkih je v goriški občini 27.806 volivcev. Od teh je več kot polovica žensk (15.237).

Ljudski sodniki

Goriški župan poziva vse stalne prebivalce goriške občine, ki imajo sledeče pogoje - Italijansko državljanstvo ter uživanje vseh civilnih in političnih pravic, dobro mravno spravevalo, od 30 do 65 let starosti ter nižjo srednjo šolo - da vložijo prošnjo na navadnem papirju na mestno občino v teku prihodnjega julija za vpis v seznam ljudskih sodnikov pri prizivnem in porotnem sodišču.

Ljudski sodniki ne morejo biti ženske, vsi sodnijski uslužbenci, pripadniki vojske in vsakovrstne policije, duhovniki in redovniki.

Dovoljenja za mlačvo

Lastniki mlatilnic, ki želijo to poletje delati s svojimi stroji, morajo najkasneje do 30. t. m. vložiti prošnjo za mlačvo na Pokrajinsko kmetijsko nadzorništvu. Po tem roku bodo eventualno upoštevali prošnje, ki bi se nanašale na pravar kupljene stroje, nove ali stare.

Šolstvo v službi politike?

Za časa borbe smo vsi vedeli, da so Italijanski borci OZOPOVCI proti slovenskim partizanom in sploh proti vsemu, kar je bilo slovenskega, in da niso niti najmanj napadali Nemcev in fašistov na področju Goriške in Beneške Slovenije.

Vedeli smo tudi, da so bili OZO, POVCI v tesnih stikih s fašističnimi oddelki iz Gorice, ker so padle v roke Slovencev razne listine, ki so o tem pričale.

Ze zaradi tega so OZOPOVCI bili proti sili, ki se je kot priznana zavezniška borila na strani zaveznikov proti nacifašistom. Garibaldiinci pa, to je italijanski partizani, so se tudi borili na strani zaveznikov in so kot taki bili v tesnih stikih in v skupni borbi proti nacifašistom. Imeli so zaradi tega ogromne žrtve in vsi se spominjamo, kako so jih Nemci in fašisti obešali po raznih krajih furlanske nižine, ne da bi jim OZOPOVCI niti enkrat prihiteli na pomoč. V boju z nacifašisti jih je tudi padlo veliko število in mnogo jih je bilo odpeljanih v koncentracijska taborišča »Nemčijo! OZOPOVCI pa so jim zamermili, ker niso bili proti Slovencev in ker so se borili proti fašistom. Tako so Garibaldiinci izvedeli, da so OZOPOVCI proti njim in proti zakoniti zavezniški sili! Zato so jih napadli v Porčinjcu v Beneški Sloveniji in z njimi obracunali, kot je bilo takrat v vojnem času v navadi!

Lani pa je italijanska sodga oblast pozaprla vse soudeležence tega, ga napada na porčinski posadko OZOPOVCEV in jih letos pred veliko nočjo, po dolgih mesecih razpravljanja, obsodila na kakih 700 let skupne kazni! Med obsojenci niso samo poveljniki garibalidske, napadalne jedinice, ampak tudi vse možno jedinice kot take, ki je vendar moralo svojo komando ubogati, kot vsak vojak v vojnem času, in sicer za ceno življenja! Vsi pa so bili oproščeni izdajstva!

Nam ne gre za to, da opravičujemo delo komunistične garibalidske bojne formacije, ker v primeru kot takem ne gre za komunistično ideologijo in za komunistično revolucionarno akcijo, ampak za bojno formacijo na strani zaveznikov proti nacifašistom in proti stran-

skim edinicam, ki so se na gorji navedenih dveh področjih (Goriška in Beneška Slovenija) borile proti slovenskim in proti garibalidskim bojnim edinicam!

Kajti če bi morali obsoditi vse komunistično usmerjene partizanske vojne formacije, bi morala italijanska sodna oblastva staviti pred sodišče vse italijanske komunistične partizane!

Zato vidimo v obsodbi, ki jo je porotniško sodišče v toskanskem mestu Lucca izreklo proti Garibaldiincem, krivico, ki se je zgodila rednim in od vseh zavezniških sil prizanim borcem! Menimo tudi, da so sodbo narekovali politični vzroki, kajti v Italiji se po zaslugi demokršćanske vlade na eni strani pomilošujejo in rehabilitirajo vsi fašisti, v prvi vrsti prvaki, ki so zakrivilji vnebovpijoča grozodejstva, na drugi strani pa se preganjajo protinacifašistični borci samo zato, ker so komunisti in ker so v vojnem času bili zavezniški slovenskih partizanov.

Člen 18. mirovne pogodbe, ki jo je Italija sprejela in podpisala, pa pravi dobesedno: »Italija ne bo niti preganjala niti motila italijanskih državljanov, posebno ne članov obojestranskih sil, samo zato, ker so v času med 10. junijem 1940 in vstopom v veljavno mirovno pogodbo izrazili svojo naklonjenost za stvar zavezniških in združenih držav, ali ker so vodili akcijo v prid tej stvari.«

Mi pa vemo tudi, da so OZOPOVCI nameravali napasti krminsko partizansko posadko še po Rončini vojni, to je v maju 1945, z namenom, da osvobodijo ujete fašiste, ki so se do konca borili proti stvarni zavezniških in združenih protinacifašističnih sil!

Posevki žita in sladkorne pese

V preteklem letu je znašala površina žitnih posevkov v Italiji 4.726.500 ha. Na tej površini so pridelali 68.956.300 stotov žita. V vsej Italiji so pridelali v lanskem letu 56.936.400 stotov sladkorne pese na skupni površini 192.290 ha.

Obmejni prehodi

Vsi obmejni prehodi so zopet odprti za ves promet.

GOSPODARSTVO

GRINTAVOST SADJA

Ta bolezen je že vsem kmetovalcem znana. Nosi ime: Fusicidium ali Venturia inaequalis. Bolezen povzroča neka glivica, ki napada vse zelene dele hrusk in jabolk in seveda tudi sad sam. Bolezen izgleda prav kakor morebitne grinte na človeški koži: vzboreni rujav madeži. Najbolj občutljive za to bolezen so bolj zlahne vrste hrusk, in jabolk. Tako tudi napada bolezen bolj v nizkih, zaprtih, meglenih in nezračnih legah, manj pa v visokih in zračnih. To dokazuje, da je vzrok bolezn isti kot pri peronosperii. Borimo se tudi proti tej bolezni z istimi sredstvi kakor proti peronosperii. Borba proti bolezni, ni pa je samo preprečevalne in ne ozdravljive narave, predno se bolezen pojavi, ker čim vidimo bolezen, je ne ozdravimo več.

Protii boleznii imamo samo en način borbe, in sicer škropljenje z brozgo na podlagi bakrenih sredstev: modre galice, prahu Caffaro, bakreni Tiosol itd. Svoječasno je bila znanost glede tega mnenja, da moramo škropiti proti grintavosti od začetka cvetenja naprej 4-5 krat v presledkih 14 dni. Najnovejši poskusi in raziskovanja so pa pokazala, da je uspešno škropljenje že takoj, ko se cvetno popje začne odpirati. To je prav sedanja doba. S takim prvim škropljenjem, ki ga opravimo z bolj močno brozgo, 2-3 kg modre galice in primerno količino apna, uničimo do 95 odst. trosov boleznii (tros je seme boleznii).

Napisali smo te besede o grintavosti namenoma prav sedaj, ko je čas za škropljenje najbolj primeren. Pri škropljenju moramo seve-

da paziti, da poškrpimo predvsem popje samo!

Pri škropljenju po cvetenju je bolj priporočljivo škropiti n. pr. z bakrenim Tiosolom, ker nam to ne pusti peg na sadju. Pri teh škropljenjih bomo brozgi primešali 250-300 gr Arsenata za uničenje črva.

OKOPAVANJE TRT

Tudi to delo zahteva nekaj znanja. Predvsem ne smemo trt okopavati, ko je zemlja mokra, niti ne kadar je trta v joku. Pri okopavanju moramo poretati vse zgorjone koreninice. Napačno je okopavati trte v zimskem času, in to zlasti v težkih zemljah, kjer se voda bolj počasi odteka. Najuspešnejše okopavanje trt je v pozni pomladi, in sicer v mesecu maju. Do tega časa pod trtami poraste nekoliko trave, ki jo podkopljemo in s tem damo trti brezplačno gnojeno. S takim pozitivnim okopavanjem, ki ga lahko opravimo tudi če ni zemlja prav suha, uničimo že porastlo travo in bo trta tako imela čistočo že pod seboj ob cvetenju, kar je velike važnosti.

PRETAKANJE VINA

Cas je sedaj, da vino pretočimo v drugič. Sod, v katerega mislimo pretočiti, mora biti popolnoma zdrav in brez duha in tudi ne »močana« - kar bi bilo kisel! Če je sod »močana«, ga bomo najprej izprali z vrela vodo, kateri dodamo primerno sode. Sod bomo zažveplali; eno azbestni trakec na 3 hl vina. Pri tem pretakanju bomo pazili, da vino ne pride preveč v dotiko z zrako, če je čisto. V nasprotnem primeru pa, če je motno, bomo sod bolj močno zažveplali: en trak na 2 hl in ga bomo bolj prezračili.

Italijanske in naše šole

Sodržavljanom italijanske narodnosti je menda zelo težko ali celo nemogoče razumeti naše prizadevanje za ohranitev in uspešno delovanje vseh naših šol od otroškega vrta pa do najvišje srednje šole, kar jih sploh imamo. To nerazumevanje izvira iz popolnoma zgrešenega pojmovanja pomena in namena šole. Vsi primeri zadnjih časov, ki so se pripetili na naših šolah na Goriškem in na italijanskih v coni B STO-ja, jasno pričajo, da je problem šole za nas povsem drugačen kot za Italijane. Mi namreč pojmuemo šolo kot nedotakljivo kulturno svetišče, kamor ne spada nič drugega kot umska in srčna kultura, do katere ima pravico in dostop vsak človek. Politika nima s šolo nič skupnega! Italijani pa vidijo v šoli predvsem močno politično orožje. Kako si moremo drugače tolmáčiti nekulturne ukrepe, s katerimi so uklinili slovenske šole v Krminu ter odpoklicali tako število svojih učiteljev z italijanskih šol cone B STO-ja sredi šolskega leta? V jugoslovenski coni B Svobodnega tržaškega ozemlja so namreč poučevali italijanski učitelji na italijanskih šolah. Plačevala jih je seveda jugoslovenska

vojaška uprava cone B, toda Italija je tem učiteljem dajala še posebne mesečne zneske. Kar naenkrat je tik pred veliko nočjo 45 takih učiteljev zapustilo šolo in se preselilo v Trst odnosno v Italijo. Samo iz vidika strupenega sovraštva proti vsemu, kar je slovensko, so to napravili! Vsi razlogi za ukinitve šole v Krminu so samo prah v oči tistim, ki razmer na Goriškem ne poznajo. Ker Jugoslavija, ki kljub komunističnemu režimu spoštuje jezikovne pravice manjšin v svojih mejah, ni posegla po radikalnih protiučrepih in je tako v svetovni javnosti dokazala, da je njena kultura višja od »3000-letne italijanske kulture«, ki se boji tudi zakonitih slovenskih ljudskih šol v svoji državi, je bilo pač treba na kak način ta kulturni škandal oprati. Zato so uprizorili komedijo italijanskih šolnikov cone B, ki so v masi zapustili svoje postojanke in se preselili v varno naročje smadrepatrie, češ da so ogroženi s strani jugoslovenske oblasti. Če so res krivi in pomešani v kako špijonsko mrežo, nas ne zanima; nas zanima le dejstvo, da so pustili važno kulturno postojanko in se strahopetno umaknili v Trst!

Vsakovrstno pohištvo: SPALNICE, JEDILNICE, KUČINJE ITD. - PO NAROCILU IZVRŠI VSAKO DELO. - POKROVSTVO ZA DOBER NAKUP. - TOVARNISKE CENE. - DELO SOLIDNO. - DOMACA TVRDKA.

Tovarna pohištva Tel. 32

PRINČIČ KRMIN Cormons prov. Gorica

Govor zastopnika Slovenske demokratične zveze

(Nadaljevanje s prve strani)

šali njihove govornike in prišli smo do zaključka, da je obramba STO-ja samo krinka, pod katero skušajo zakrivati svojim pristašem svoja stremiljenja. Kar poglejmo: ali se v kominformističnem militskem občinskem svetu lahko govori slovensko? NE! Kdo se je v tržaškem občinskem svetu vzdržal glasovanja, ko je bilo treba nastopiti proti italijanski iredentistični resoluciji? VIDALJEVCI! Kdo se je pri zadnjih demonstracijah znešel v bratskem objemu z italijanskimi iredentisti? VIDALJEVCI! Kaj hočete še več?!

»Pri tej igri z navidnimi slovenskimi pristaši pomaga Vidaliju vodstvo slovenskega dela njegove partije. Teh par Vidalijevih pomagačev, ki vodijo za nos del našega naroda, je treba enkrat za vselej prikazati v pravi luči: oni vede in hote zapeljujejo naše ljudi! Prisegajo na svojo narodno zavest in trkajo si na prsa, ko govore o obrambi naših pravic. Povsod bi hoteli biti prvi in edini, v resnici so pa res prvi in edini le v oviranju in izigravanju naših poskusov za čuvanje naših koristi. Zadnji dokaz temu je le par dni star: s hinavsko premišljenostjo so v kritičnem trenutku pogrnali v znak skupni odbor za naše šolstvo, samo zato, ker je ta odbor odbil, da bi služil njihovim strankarskim interesom v borbi. NE proti onim, ki dušijo naše šolstvo, ampak proti drugi slovenski politični skupini! Po njihovem bi moral šolski odbor razpohovati naša notranja nasprotstva, ne pa se boriti za naše skupne koristi!

Naš skupni nastop je torej razkačil na eni strani Italijane, na drugi kominformiste. To je najboljši dokaz, da je ta skupni nastop pravičen.

Ne odstopamo od svojih idealov!

Eni in drugi očitajo nam — Slovenski demokratični zvezi — da smo odstopili od naših idealov, da se vtlaplamo v vrstah naših sovražnikov. PRVIC ni res, da mi odstopamo od naših idealov, DRUGIC ni res, da se vtlaplamo v nevem katerih vrstah! Ideali, ki so nas vodili do danes, ostanejo in bodo vedno ostali naša zvezda vodnica. Smo pa Slovenci in čeprav nas ločijo razni politični nazori, imamo vendar skupnega nekaj velikega: obrambo življenjskih interesov našega naroda. Ko gre za življenje, morajo stopiti razlike v ozadje!

Nevarnost, ki nam preti, nas je povezal. Fašistično - iredentistični naklepi so nas združili v borbi za naš narod teh krajev »biti ali ne biti«.

To je torej točka, okrog katere smo se zbrali in o kateri smo si edini. Mi smo vedno bili za obrambo in uresničitev STO-ja, ki je bilo ustanovljeno z mirovno pogodbo z Italijo. Od vseh začetkov do danes je bila ta točka našega programa stalna in neizpremenjena. Jugoslovanski narodi pa so pred celim svetom izjavili — in za to jim gre naša odkritosrečna zahvala — da stoji danes glede STO-ja na istih pozicijah in da so pripravljene podpirati tržasko Slovence v teh njihovih naporih. Tako smo danes lahko nastopili združeni in povezani v tem našem osnovnem stremiljenju, pa naj bo to našim nasprotnikom — in s tem nasprotnikom Slovencev in njihovih pravic, nasprotnikom prijateljskega sožitja tu živčevih narodnosti — prav ali ne!

Vsi Slovenci v borbo za STO!

Pod zastavo te borbe, pod zastavo borbe za STO vabimo vse Slovence, vse tiste Slovence, ki hočejo ostati zvesti krvi naših mater in očetov, vse tiste Slovence, ki se ne ydinjajo tujim ukazom. Vsak naj ohrani svoje politično prepričanje, saj ni to nobena ovira. Potrebna je le medsebojna strpnost in spoštovanje, ki morata biti seveda vsestranska. Kot zrel narod, na izpostavljeni točki Evrope, se moramo zavedati, da nam bodo samo demokratična načela omogočila razviti take sile, kakršne so potrebne za našo ohranitev in za doseg vseh velikih in težkih smotrov, ki bi si jih postavili. Prav današnji tabor nam dokazuje, da je to dosegljivo, da je mogoče in koristno!

V Londonu je sedaj naša skupna delegacija, delegacija vseh tržaskih Slovencev in vseh italijanskih strank, ki so za STO, in mi ji z našim današnjim nastopom dajemo svojo podporo.

Vsi smo danes tu; le nekaj nas manjka, malo, a vkljub temu nam je zanje žal. Kdo so tisti, ki v tem usodnem trenutku, ko je na vagi ohranitev STO-ja, še niso mogli premostiti svoje ideološke zagreznosti, da bi se pridružili skupni fronti, ki nastopa danes doma in v Londonu za ohranitev STO-ja? Če

bi kominformisti zares bili za uresničitev STO-ja, kot oni to v Trstu prisegajo, bi trenutno opustili ideološke razlike, ki jih ločijo od nas, in bi se v skupnem interesu, tako kakor mi, pridružili delu vseh skupin, ki se bore za STO.

Zakaj tega ne napravijo? Poslušajte, kaj se govori: Togliatti je v Rimu obljubil De Gasperiju, da kominformisti v Trstu ne bodo nastopali na volitvah skupno z borci za samostojnost Trsta zato, da ne bi s tem škodovali iredentistom, katerim bi sicer to znalo zmesti njihove politične račune!

In kaj naj rečemo mi k temu? Z dejanji in ne z besedami bo Vidal dokazal, če je to res. Tržaski blok mu je, kolikor vemo, že ponudil povezavo, Vidalji jo je pa baje odklonil. Ali ni to v korist italijanskim iredentistom? Vse se torej zdi, da je Togliatti v Vidalijevem imenu De Gasperiju res nekaj obljubil. Kar glejte in sodite, pa ne besed, kakršne izliva »Delos«, ampak dejanja!

Sedaj moramo misliti tudi na bli-

GOVORI ZASTOPNIK S D Z DR. B. AGNELETTO

žajoče se volitve. Od njih bo v marsičem odvisna naša bodočnost! S skupnimi silami moramo solidarno preprečiti sovražnikom STO-ja, da bi ga uničili.

Svetli ideal demokracije omogoča, da s podčrtavanjem svobode mišljenja, svobode vere, svobode osebnih prepričanj razkramo skupno do našega cilja, zaradi katerega smo se povezali, to je do uresničanja in izvedbe STO-ja.

To zastavo, ki danes vihra nad

našimi glavami, to zastavo, ki so italijanski iredentisti zavrgli, to zastavo, ki je naša državna — četudi ne narodna — zastava, moramo dvigniti in jo zasaditi na devinske pečine, da bo od tam pa do reke Mirne, za večne čase dokazovala svetu, da mirovne pogodbe niso krpe papirja, da sta si sosednja naroda postavila sporazumne, dokončne mejnike in da je bratsko sožitje med narodi lahko resnica in ne utopija!

POMEN NAŠEGA TABORA

O prvem slovenskem taboru v Bazovici poročamo na drugem mestu, tu hočemo le poudariti njegov pomen za nas Tržacane.

Ob prisiği združenih Slovencev na kraju smrti naših mučenikov in petju združenih pevskih zborov njim v čast, nam pa v vzpodbudo so marsikateremu staremu borcu privrele solze v oči! V dušah vseh nas je bil občutek, da ima vse, kar smo čuli, in vse, kar smo nosili v svojih srcih, za nas isti pomen kot prisega Svicarjev na gori Rutli: »Vsi hočemo biti enega srca, vsi hočemo biti bratje v sreči in nesreči! Ko gre za našo skupno stvar, ne bi smelo biti strank, ki bi nas ločile! Vsakdo od nas se lahko opredeli za kakršno koli politično prepričanje, mora se pa za to prepričanje opredeliti kot svoboden človek, kot svoboden Slovenec! Svoje prepričanje moramo privesiti do zrelosti iz notranje potrebe! Svoje politično prepričanje moramo imeti kot Slovenci! V naše prepričanje, v njegovo dozorevanje, v oblikovanje naše kulturne naloge se ne sme vmešavati tujec, najmanj pa Italijan!

Prav to so nam najočitneje pokazali prav dogodki zadnjih tednov.

Kako so moralno nizki naši nasprotniki spričo našega dostojnega, mirnega, toda odločnega zadržanja! Ni bil naš namen, da bi žalili in omalovaževali Italije. Ni bil naš namen, da bi Italijanom odrekli to, kar je njihovo. Mi nismo izobesili svoje narodne trobojnice, mi smo izobesili tržasko državno zastavo! Ni bil naš namen, da bi izizivali policijo in da bi se spodtikali ob politiki, ki je naperjena proti nam. Mi smo se zavedali svojih pravic! In zato ker smo se tega zavedali, smo lahko bili mirni in nam ni bilo treba pošiljati na cesto naših otrok, da bi razgrajali, in nam ni bilo treba uprizorjati političnih manifestacij, da bi se uveljavljali z deklaracijami in teatralnimi nastopi. Naši govorniki so bili stvarni, trezni; zato so njihovih razlogov dvojno odtehtali! Njihova obtožba je bila težja tudi zaradi tega, ker je bila izrečena pred četvero nedolžnih žrtev.

In kar je še najbolj važno, je dejstvo, da se je naše ljudstvo zavajalo resnosti trenutka. Sedaj ali nikoli! Če bomo šli na volitve vsi, brez strahu in brez kolebanja, zavedajoč se naše svete dolžnosti, bomo izkazali največje spoštovanje našim bazovskim mučenikom in vsem onim borcem, ki so padli za našo boljše bodočnost.

Nikdar niso bili italijanski časnikarski izpadi proti naši stvari bolj puhli kot danes! Corriere della Sera bi rad poniževal s porogljivimi opazkami smisel in značaj mogočnega bazovskega tabora. Italijanski zasmehovanje pa bo najresneje izpadlo 25. maja, ko bomo izpolnili bazovsko prisego in napravili svojo dolžnost do slovenske stvari na Tržaskem!

Spomenica društva Pravniki

Visokemu Varnostnemu svetu Zdrž. nar. LAKE SUCCESS

Društvo »Pravniki«, strokovno združenje slovenskih in hrvatskih pravnikov angloameriške cone Svojnega tržasko ozemlja, ugotavlja glede na zahtevo po avtomatičnem uveljavljanju italijanske zakonodaje na STO-ju, ki jo je te dni postavil podtajnik pri predsedništvu italijanske vlade g. Andreotti v reviji Libertas in ki očitno tolači staljšice italijanske delegacije na konferenci v Londonu:

1) Trditve, da bi se mogla vkljub veljavni mednarodni pogodbi avtomatično uveljaviti na Svojnem tržaskem ozemlju italijanske zakonodaje, je v očitnem nasprotju z besedilom pogodbe z Italijo. Po čl. 21. te pogodbe je italijanska suverenost nad tem ozemljem prenehala z dnem 15. septembra 1947, ko je mirovna pogodba stopila v veljavo.

S prenehanjem te suverenosti je na tem ozemlju prenehala državna oblast Italije, zlasti se njena zakonodajna, izvršna in upravna oblast.

Vsaka zahteva po avtomatičnem uveljavljanju italijanske zakonodaje na tem ozemlju, kakršna koli podrejenost ali odvisnost tega ozemlja od italijanskih zakonodajnih, sodnih ali drugih oblasti bi bila torej v očitnem nasprotju z mirovno pogodbo.

2) Društvo »Pravniki« izraža svoje zaupanje, da je mogla italijanska vlada vključiti kot člana svoje delegacije na konferenci v Londonu, kjer se postavlja zahteva po soudeležbi Italije pri upravi tega področja, konskega podpredsednika, ki je funkcionar tega področja. Tako je prebivalstvo tega področ-

Vpliv telovadbe na organizem in zdravje

Dr. Franjo DELAK

Tako gibanje je hoja. Veših hodimo, ne da bi se tega prav zavedali. Tako gibanje ni samo vztrajno, temveč tudi najbolj ekonomično, ker uporabimo najmanj mišične in živčne energije. Prav tako upablja dober telovadelec za izvedbo vaje na orodju (na primer na bradlji) malo moči. On jo izvede z lahkoto. Njemu je taka vaja igrača. Po končani vaji le še parkrat globoke vdihne. Drugače ne pokaže nobene utrujenosti.

Poglejmo, kako je s telovadecem - začetnikom. Kako se trese na orodju kot šiba na vodi. Težko sope. Zile na vratu in obrazu so nabreklijene. Kmalu se utruidi, da ne more dokončati niti vaje.

Zakaj ta velika razlika med izvežbanim telovadecem in telovadecem začetnikom?

Dobro izvežban telovadelec je tako vzgojil svoje mišice, da je z večkratnim ponavljanjem dosegel svoj smoter. Pritegnil je v delo samo tiste mišice, ki so potrebne za izvedbo določene vaje. Zato je tudi

taka vaja podana najlepše in z najmanjšim naporom.

Drugače je pri telovadcu - začetniku. On še ni vzgojil svojega mišičja. Pri izvajanju vaje se poleg neoonodno potrebnih mišic pridruži še druge mišice kot »nepovabljeni gostje«, ki ovirajo izvedbo vaje. Zato taka vaja ni podana kar najlepše. Zato se telovadelec hitreje utruidi, ker je uporablja energije mnogo večja kot pri izvežbanem telovadcu. Le s smotrnim vadenjem bo počasi odstranjeval delo nepovabljenim mišic. Slednje bo dosegel, da bo izvedel vajo samo z mišicami, ki so potrebne za to izvedbo. Takrat bo izvedba vaje najlepša, najbolj popolna, z najmanjšo uporabo mišične in živčne energije.

Mišica je izvršni organ možganov, od koder prihaja zapoved ali pobuda po živcu do mišice. Na to zapoved se mišica skrči in s tem opravi zapovedano delo. Za vsako opravilo nekega dela je potrebna moč (energija). To moč črpa mišica pri izogrevanju hranilnih snovi, ki se nanajajo v krvi. Ko se mišica skrči, se žile (arterije) v njej razširijo. S tem se dotok krvi v mišico poveča in pride s krvjo mnogo več hranilnih snovi in kisik. Ne samo arterije, ki so prožne, temveč tudi najmanjše žilice (kapilare), ki niso prožne, se razširijo. Tako je mišica med delom napita s krvjo kot suha gobca, ko jo potisnemo v vodo.

Najvažnejša hranilna snov v krvi je sladkor glikogen. Ta se začne med delom cepiti v mlečno kislino. Ta cepitev glikogena v mlečno kislino proizvaža toplotno energijo brez prisotnosti kisika. To je zelo važno. Mišica ne more in ne sme čakati ob začetku dela na dotok kisika, ker bi to zakasnilo njen odgovor na dražljaj. Za začetno krčenje mišice zadostuje toplotna energija, ki nastane pri cepitvi glikogena v mlečno kislino. Šele ta mlečna kislina se spaja s kisikom in izgoreva. Pri tem procesu nastopi tudi toplotna energija, ki daje mišici moč, da more opravljati dano delo. Kakor pri vsakem izogrevanju snovi, nastanejo tudi v tem primeru novi produkti, in sicer voda ter ogljikova kislina. Voda se izloča iz telesa po ledvicah, ogljikova kislina pa skozi pljuča. Mlečna kislina, ki ostane pri izogrevanju, se pretvori v prejšnji glikogen. Če mišica opravlja prenaporno delo, rabi večjo množino glikogena, ki se cepi v mlečno kislino. Zaradi pomanjkanja kisika ne izgori vsa mlečna kislina in tudi se ne tvori ves ostanek v glikogen, ampak ostane v mišici višek. Ta višek mlečne kisline povzroča ne samo utrujenost mišice, ampak tudi možganov. Zaradi tega giba niso več precizni, natančni, ker skoduje namenu telovadbe. Zato je pretirana telovadba tudi zdravju škodljiva. Utrujena mišica mora počivati, da se višek mlečne kisline pretvori v glikogen. S tem izgine tudi utrujenost.

Omenil sem, da se pri krčenju mišice razširijo tudi tanke kapilare, ki niso prožne. Te ostanejo napolnjene s krvjo še potem, ko je mišica prestala s svojim delom in so se arterije že izpraznille. To stanje povzroča bolečine v mišicju in more trajati po več ur, večih tudi po več dni. Zaradi tega čutimo po telovadbi več ali manj bolečin v mišicju. Ta pojav imenujemo prenos krvi. Z redno telovadbo dosežemo, da se prenos krvi zmanjšuje in slednjič popolnoma izgine. Bolečino zmanjšamo, če prenos krvi prenesemo iz ene skupine mišic na drugo skupino. Če se nahaja prenos krvi na primer v mišicju rok, s tekom, s skakanjem spravimo prenos krvi iz mišicju rok v mišicju nog. Bolečine v roki se zmanjšajo.

Mišica, ki je mnogo v delu, se krepi, postaja bolj kompaktna, bolj trda zaradi odeblanja mišičnih vlaken. Vzrok je treba iskati v dotoku večje množine hranilnih snovi, ki pridejo s krvjo v razširjene žile za časa mišičnega krčenja. Če pa mišica premore dela, miruje, postaja mehka, mlahava. Pravimo, da se mišica suši.

S telovadbo vplivamo tudi na avtomatične (samostojne) organe, ki jih delovanje je neodvisno od naše volje.

Zelo važno vlogo ima pri telovadbi dihalni organ. Kdor ne zna pravilno dihati, ne more niti pravilno telovadeti. Dihamo zato, da s pljuči dovajamo v krvni obtok kisik, ki je potreben pri izogrevanju hranilnih snovi v staničju. Brez kisika ne moremo živeti. Zrak pride od zunaj skozi nos ali usta, skozi sapnik, skozi večje in manjše dušnice v pljučne mehurčke, kjer se kisik veže z barvilom rdečih krvnih teles. Takih pljučnih mehurčkov imamo približno 1800 milijonov. Če bi jih postavili drugega poleg drugega, bi pokrili površino 300 kvadratnih metrov. To je dotikalna površina krvi.

KDO BO TRUMANOV NASLEDNIK? SEN. HAROLD STASSEN

Harold Stassen, ki se poteguje pri ameriških primarnih volitvah za kandidaturu republikanske stranke, je že dolgo prepričan zagovornik mednarodnega sodelovanja, ker je po njegovem mnenju to edino upanje za trajen svetovni mir.

Prizadevajoč si, da bi bil izbran za glevnega kandidata opozicijske stranke, upa nekdanji guverner države Minnesota zagotoviti zmago tistega krila republikanske stranke, ki najmočneje podpira aktivno ameriško sodelovanje v mednarodnih zadevah.

Stassen je odločno proti politiki, ki jo zagovarja nekaj republikanskih poslancev in senatorjev v kongresu, in ki hočejo, da bi se omejila Amerika na področje, ki se ga lahko v primeru vojaškega napada sama brani. Po Stassenovem mnenju bi Amerika s tako politiko prepustila na stotine milijonov ljudi v Evropi, na Srednjem in Daljnem vzhodu na milost in nemilost sovjetskim načrtom.

»Po mojem prepričanju bi bila

taka politika skrajno nespametna, pravi Stassen. Bila bi tako ozkorsrečna, kratkovidna in samoljubna, da bi utrpela Amerika sama od tega ogromno moralno škodo. S tako politiko bi se odpevedali današnjemu vodstvu v svetovnih zadevah in se odrekli temeljnim načelom naših duhovnih tradicij. Tako politika pa bi bila krivda tudi z vojaškega in moralnega stališča.

Stassen trdi, da je večina republikancev in celo dve tretjini njihovih predstavnikov v kongresu proti izolacionistični politiki, ki so se je odrekli že pred 10 leti.

Stassenov politični vzpon je značilen za ameriške demokratične tradicije. Rodil se je leta 1907 v državi Minnesoti kot eden od petih otrok trdnega farmarja. Po opravljenih srednješolskih študijah je študiral pravo na minnesotski univerzi in postal javni tožilec. Ko je bil star 31 let, je bil že guverner države Minnesota — najmlajši guverner, kar jih je kdaj imela ta država. Ljudem se je tako priljubil, da so ga še dvakrat izvolili za guvernerja.

Leta 1942 se je odpovedal guvernerskemu mestu in vstopil v mornarico. Bil je adjutant poveljnika 3. ameriškega brodivoja na Tihem oceanu in se udeležil več pomorskih bitk proti Japoncem.

Leta 1945 ga je določil predsednik Roosevelt za člana ameriškega zastopstva na konferenci Združenih narodov v San Franciscu.

Ze leta 1948 se je potegoval za kandidaturu republikanske stranke. Toda izvoljen je bil newyorški guverner Thomas Dewey, ki pa je potem pri volitvah izgubil proti Trumanu. Istega leta je bil imenovan Stassen za predsednika Pensilvanske univerze, kar je še danes.

Stassen je izredno marljiv. Zelo rad pa tudi potuje. Svoje prepričanje vedno odločno brani in se rad spušča v debato. Leta 1947 je imel znani intervju s Stalinom v Moskvi, med katerim je Stalina odkritosrečno opozarjal na predrnosti ameriškega življenja v primeri z življenjem v Sovjetski zvezi.

Je poročen in je oče dveh otrok. Zdjaj je star 44 let in kot družinski oče in bivši vojak se v polni meri zaveda, kako zlo je vojna in kako nevarnost predstavlja. Vendar pa optimistično gleda v bodočnost, ker je prepričan, da je mogoče preprečiti novo klanje z močno mirovno ofenzivo.

»Zunanja politika, kakor si jo želim za Združene države — pravi — naj bo v krepkem nastopanju za načela in prakso temeljnih ameriških konceptov, ki so nastali iz naše življenjske filozofije. Ta pa pravi, da naj bo človek svoboden, da ima duhovno vrednost in prirojeno dostojanstvo ter da vlada nad vsemi Bog. Splošen namen ameriške politike bi kratko označil s temi besedami:

»Njen glavni namen naj bo v prizadevanju za zmago nad komunističnim imperilizmom v prid omike in svobode, a brez svetovne vojne.«

Razstava jugoslovanske umetnosti v Londonu

Koncem meseca marca je v londonskem ženskem umetniškem klubu za mednarodno umetnost postavljalo okoli 40 jugoslovanskih slikaric. Umetniški kritik londonskega »Timesa« se je v poročilu k omenjeni razstavi navduševal nad pristnostjo, ki veje iz slik jugoslovanskih umetnic, in nad jugoslovansko folkloro. S posebno toplino je omenil dela Ljubice Soklič ter njenima slikama »Deževje« in »Jesena priznal prvo mesto med razstavljenimi umetninami. Od ostalih slikaric priznava »Times« ov kritiko umetniški dar L. M. Jovanovič zaradi »Neveste, ki sprejema darove«, in Kosari Boksan zaradi podobe »Zena in riba«.

Glasniku svobode (pok. dr. Antonu Novačanu za obletnico)

Ze leto dni po našem zemskem štetju telo trohni Ti v daljnem tujem kraju. Mordà pokoja več je v tujem gaju in grob dehti Ti v zalšem južnem cvetju...

Pred letom dni se duh Ti je preselil. Zdjaj zreš v obličje sveto Kristu Vzoru in pevec si v nesmrtnih pevcev zboru, srce umiril Bog je in zveselil.

Vendär Tvoj duh slovenski prisluškuje, kar dobi naši krivi namenjuje svareči in preteči božji prst.

O Ti, ki združen s pevci si, s preroki, daj, posreduj pri mili božji roki, da sine nam pravica sveta v Trst.

Dr. M. T.

(Se nadaljuje)

VESTI s TRŽAŠKEGA

VIDALI IN TRST

Ko se je vrnil s svojega potovanja po Italiji, je glavni sekretar tukajšnje kominformistične komunistične partije, Vittorio Vidali smatral za potrebno, da takoj skliče masovno zborovanje.

Na tem zborovanju se je skušal na vse načine oprati pred tržaško javnostjo, pred tržaškim delavskim razredom in predvsem pred Slovenci. Odmevi italijanskega tiska o raznih Vidalijevih govorih po italijanskih mestih, bratovščina komunistov s fašisti na demonstracijah po Italiji in pri spomenicah v Trstu, bi omajala vero v »bratstvo zatiranih narodov« tudi najbolj naivnim in od komunistične frazeologije še zaslepljenim ljudem.

Mnenja smo, da lahko sodimo politične stranke le po njihovih dejanjih in s stališča, ki ga zavzemajo v določenem političnem trenutku. Tega so se zavedali tudi Tržačani, ki so prav v teh dneh imeli priliko, da, lahko rečemo na svoji koži, spoznajo politiko in linijo tukajšnjih kominformistov.

Zato je Vidali na omenjenem zborovanju potegnil na dan vse njihove stare in obrabljene argumente, s katerimi je skušal dokazati, da so oni bili in so še vedno za STO: govoril je mnogo o atlantskem paktu in o manevrih ameriškega brodogojca, katerim je sam prisostvoval, ko je bil na Sardiniji. (Seveda to nima prav nič skupnega s tržaškim vprašanjem!) Tokrat je moral dodati nekaj o kolonialnih sistemih, katerih smo deležni v Trstu. Trdil je, da so se samo zaradi tega komunistični občinski svetovalci pridružili iredentističnemu protestu.

Gospod Vidali pa ni povedal Tržačanom, kaj je šel delat v Puglie in na Sardinijo, ni povedal pred tržaško javnostjo besed, ki jih je izrekel v Bariju in drugih mestih, nam ni povedal, kako je izgledalo divjanje komunističnih in fašističnih tolp, ki so manifestirale skupno proti zaveznikom s parolami »Viva Trieste italiana«, »Fuori gli stranieri«, »Nostra è la Dalmazia« itd. Pač pa je vedel povedati, kako je italijanska policija servirala razgrajate, ko so se bolnice napolnile s tisoči ranjenih manifestantov, zopori pa z desetstoseč nedolžnih državljancev. (Kot se vidi, mož ni tako skromen s številkami.) S polnimi usti je govoril o trpljenju Italijanov v coni B, o denacionalizaciji italijanskega življa v Istri, popolnoma pozabljaljo na razmere tržaških, posebno gorških in beneških Slovencev, katerih denacionalizacija traja, s kratkim presledkom po drugi svetovni vojni, celih petintrideset let.

Veliko je govoril o provokacijah s strani svojih hujskačev in o tristranski izjavi, s katero so skušali imperialisti ogoljufati komuniste pri takratnih volitvah. Vprašamo se: kaj pa Vidalijevi govori po Italiji? Kaj njegove besede »occorre far presto, se non vogliamo trar-

stformare la città italianissima in un cimitero d'Italanie? Se ni skušal morda Vidali, kot predstavnik tržaških komunistov, predstaviti italijanskemu volivcu kot edini bratovščino zapostavljene in tlačenege Italijanske prebivalstva v Trstu? Morda je Vidali celo zagotovil jezni Italijanom, da bodo komunisti tisti, ki bodo s svojo »linijo« vrnil Trst in Istro sin grebbo alla Madre Patria.

Posebno zanimiv je stavek iz Vidalijevega govora, kjer pravi, da četudi je bila do sedaj njihova linija uresničitev STO-ja, ni rečeno, da ne bodo oni, komunisti, te linije spremenili, in sicer: 1) če se bo pokazalo, da je ta njihova linija zmožna; 2) če bodo nastopile take okoliščine, da bo treba linijo spremeniti. Zdi se nam, da takim izjavam ni treba komentirati! Vsakdo lahko spozna, kaj to pomeni in kaj pomenijo besede »occorre sbloccare la situazione e poi si vedrà«.

Tržaški delavci so pokazali že takoj ob priliki nedavne stavke, da se ne bodo pustili voditi za nos. In

to je moral priznati v svojem govoru tudi glavni sekretar komunistične partije: »C'è stata della resistenza fra i lavoratori, bisogna ammetterlo...«

Naj ve gospod Vidali, da bo ta odpor proti kominformističnemu spletkarjenju postal vedno večji in da njihove sladke besede o STO-ju ne zaležejo več pri Tržačanih! Tako je ob zaključku svojega govora, potem, ko je dal vtis, da se mu tla pod nogami majajo in da se temni oblaki zbirajo na kominformističnem nebu, rotil svoje tovarije, naj ostanejo trdni in naj obnovijo njihovo anemajno vero v komunistično stranko.

Tisti Slovenci, ki so bili do včasov zaslepljeni po kominformističnih lažeh, so že odgovorili na Vidalijevo vabilo. Konferenca, napovedana za četrtek 3. aprila t. m. v njihovem krožku v ul. Dei Leo in ki bi jo moral imeti v slovenskih tov. Franc Gombač o temi »Današnja situacija na STO-ju«, je odpadla, ker je na sestanek prišlo — recimo — pet ljudi...

TRŽAČANKAM!

Poslednji značilni dogodki pozivljajo nas tržaške Slovenke, da doprinesemo svoj delež pri dvigovanju čista pripadnosti slovenski skupnosti. Zavedati se moramo, da nalaga sedanjí čas Slovincem na Tržaškem več nalog in dolžnosti kot nikdar poprej! Prav od vsakega, posameznega Slovenca na Tržaškem se danes zahteva, da stori svojo sveto dolžnost do svojega naroda. Posebno se pa morajo te dolžnosti zavedati matere, žene in dekleta, katerim je naložena vzvišena naloga vzgoje narodovega naraščaja.

Danes se nam pokazuje ta dolžnost kot najnujnejša in v mnogo jasnejši luči kot v preteklih letih, ko smo se prav vsi združeni borili za svoje nacionalne pravice. Pokazati moramo vsemu svetu, ki z radovednostjo gleda na nas, da smo tu; da smo doma na svoji lastni grudi; da smo ponosni na svoj zaveden, pošten in junaki narod! S svojo slovensko zavestjo moramo tudi pokazati, da smo enakovredni najkulturnejšim narodom sveta. Že dolga stoletja so nas tlačili, a mi smo ostali neuklonljivi in visoko dvigali prapor slovenske časti in svobode. Po vsaki nesreči in zapostavljanju vstajamo vedno bolj zaveden, močnejši, čistejši in junaki! Vedno večja je naša ljubezen do našega naroda, do našega jezika, do naše grude.

Prepričani smo bili, da se nam bodo naše žrtve priznale po vseh ogromnih izgubah in trpljenju, ki smo ga v zadnji vojni preživeli, in da bo vendar enkrat konec našega zapostavljanja. Na račun drugih,

in sicer prav onih, ki so nam prizadejali toliko gorja, nas hočejo zopet potisniti v ozadje, da bi jim morali podjarmljeni zopet služiti. Mi dobro poznamo naše sosede, saj smo jih v dolgih petindvajsetih letih pošteno občutili na svojih hrbtih. Zato ne moremo in ne bomo več verovati v njihove obljube. Že danes, ko ne gospodarijo neposredno na naših tleh, čutimo Slovenci prav povsod njihovo istezajočo roko na naših vratovih. Ne verjamejo jim več in jim tudi ne smemo verjeti! Zavedati se moramo, da niso še pokazali niti najmanjše volje, popraviti nam storjene krivice niti povrniti nam našo imovino, ki so jo nam odvzeli ali uničili. Iz delne svobode ne smemo več v zaupnosti! Ves svet nam mora pritruditi, da smo si našo svobodo zaslužili in smo tudi vredni svoje svobodnega narodnega obstoja in svobodnega življenja.

Naša dolžnost je, obuditi vsako mlado slovensko dušo in spraviti jo na njeno pravo in sveto pot narodnega Vstajanja. Narodni duh, narodna odpornost in narodna samozavest se morajo pri nas oživetiti in iz dneva v dan krepite. Zavedati se moramo nevarnosti naših dni in se moramo zato uspešno zavarovati. Ne smemo se zanašati v usodo, temveč se moramo zavedati, da smo prav vsi potrebni za zavarovanje našega narodnega obstoja. Kakor najmanjši vijak, ki je neobhodno potreben pri graditvi velike ladje, in ji pomaga, da lahko plove, tako je potreben prav vsak Slovenec, da podpira svojo narodno skupnost zlasti v današnjih težavnih dneh.

Slovenske matere, na vas leži velika odgovornost do svojega naroda, kajti vzgoja vaših otrok je v vaših rokah! Ne dovolite, da zastrupljeni vplivi delujejo na dušo vaših otrok! Skrbite za okrepitev slovenskega duha vaših otrok! Borite se morate proti duhu brezbrzičnosti in malodušja, ki hromi življenjsko odporno silo naše mladine!

Matere, pripravite svojo mladino, da se z vsemi močmi posveti narodnemu delu, za zavarovanje narodne neodvisnosti! Bodite junake v boju za slovensko besedo in za slovensko narodno stvar!

Tržačanka

Naši mladini!

Ni zgolj slučaj, da prihaja ta poziv na slovensko mladino prav v tem trenutku.

Nad tem najzahodnejšim delom naše slovenske zemlje se zopet zgrinjajo črni oblaki in bučanje tujega morja postaja čedalje bolj grozeče.

Mladina je pomladek naroda. Pa ozirom se danes malo po naši mladini. Kakšen je ta pomladek? Sliši na evetove po tržaških gmajnah, ki jih je premrazil burja! Nič več ni v naši mladini tiste zdrave delavnosti in kipenja ideolov, ki so bili vedno značilni zanjo in jo tako pogumno vodili skozi prejšnja desetletja. Kam je vse to šlo? Zastonje je priznanje, a potrebno, kajti priznanje je že korak k poplavljanju.

Ali bi bila morda naša današnja mladina zmožna, da bi šli po sledovih naših Bazoviških junakov?

Verske prilike na Tržaškem

Slovenski duhovnik je do nedavnega maševal pri jezuitih v ulici Dei Ronco, seveda kot gost. Ko je dobil proti koncu lanskega leta poziv za redno maševanje drugod in zapustil jezuitske cerkev, je izjavil jezuitski župnik svojim italijanskim župljanom: »Qui non metterà più piede un prete slavolo«

Jezuitski župnik je podal to izjavo oziroma objubo, čeprav mu je znano, da so se njegovi slovenski župljani, v glavnem iz pripadajočih mu delov Skorklje večkrat potovali za mašo s slovensko pridigo, a vselej zaman.

Izgleda, da se salezijanci in jezuiti pri nas v Trstu kaj malo ravna ne samo po vzvišenih naukih svojih svetih redovnih ustanoviteljev don Bosca in Ignacija Loyolskega, ampak niti po splošnih cerkvenih naukih: »Ite et docete omnes gentes!«

Uredništvo je hvaležno čitatelju za prispevek k podlistku o verskih prilikah na Tržaškem po letu 1945 in se priporoča tudi ostalim čitateljem in prijateljem za prispevanje k zbiranju zanimivega gradiva.

Od kod naj bi črpala življenjsko silo ob podobni preizkušnji?

Se je čas! »Naš čolnic otmimo« — nam slej ko prej kliče glasnik naše zahodne straže. Čas je zopet, da se mladina poglobi v svojo duhovno dograditev in delo za narod. Pustimo sedaj vse strankarske razprtje, ki nam vzamejo preveč energije, ki bi jih lahko posvetili narodu. Vsak ima pravico do svojega prepričanja in dolžnost, da ga brani, a narod je pred in iznad strank!

Zato združimo vse naše zdravje moči v čast in oporo našemu narodu.

Mladinec

Vesti za kmetovalce

MESANICA ZA MLEČNE KRAVE
Na razpolago je še po ugodni ceni količina redilne mešanice za mlečne krave. Kmetovalci, kateri niso še dvignili nakazil, opravijo to lahko v tekočem mesecu.

S prihodnjim mesecem majem bodo lahko dvignili nakazilo za drugo delitev oni kmetovalci, ki so že dobili mešanico pri prvi delitvi.

JAJCA ZA VALJENJE

Sprejemajo se še naprej naročila za jajca za valjenje kokoši najboljših pasem po ugodni ceni.

Za dvig nakazil in vpisovanje naročil se je treba zgledati pri kmetijskem nadzorništvu v ulici Ghega št. 6 ob delavnikih od 8.30 do 12.30.

Radio Trst II

306,1 m ali 980 kc-sek

NEDELJA, 20. aprila: 9.00 Kmetijska oddaja. — 11.30 Oddaja za najmlajše. — 12.15 Od melodije do melodije. — 13.00 Glasba po željah. — 18.00 Iz delavskega sveta. — 19.00 Iz filmskega sveta. — 21.00 Književnost in umetnost. — 22.00 Wagner: WALKIRA - 1. dejanje.

PONEDELJEK, 21. aprila: 13.30 Kulturni obzornik. — 19.00 Mamica pripoveduje. — 21.00 Koncert tenorista Dušana Pertota. — 21.30 Wagner: WALKIRA, 2. dej.

TOREK, 22. aprila: 13.00 Glasba po željah. — 19.00 Angleščina po radiu - 32. lekcija. — 20.30 Aktualnosti. — 21.00 Dramatizirana povest. — 22.00 Wagner: WALKIRA - 3. dejanje.

SREDA, 23. aprila: 13.30 Kulturni obzornik. — 19.00 Zdravniški večer. — 20.30 Sola in vzgoja. — 21.00 Vokalni kvartet. — 21.30 Koncert violinista Karla Saneina

ČETRTEK, 24. aprila: 13.00 Pevski duet in harmonika. — 19.00 Sloveščina za Slovence. — 21.00 Radijski oder: Lev Urbančev - VERA MIRCEVA, drama v treh dej. — 23.00 Chopinove skladbe.

PETEREK, 25. aprila: 13.00 Glasba po željah. — 19.00 Angleščina po radiu - 33. lekcija. — 20.30 Tržaški kulturni razgledi. — 22.30 Razni solisti.

SOBOTA, 26. aprila: 13.00 Sramek kvintet in pevski duet. — 13.30 Kulturni obzornik. — 19.00 Pogovor z ženo. — 21.00 Malo za šalo - malo zares. — 22.30 Operetni motivi.

Zahvala Nabrežincev za delo občinskega sveta

V torek dne 8. aprila je bila v Nabrežini zaključna seja občinskega sveta.

Šesta točka dnevnega reda je bila sprememba tarife obč. užitnine. Odbornik Terčon je poročal, da je pred kratkim izšel nov odlok ZVU, s katerim občina lahko povzra občinsko užitnino na električno energijo. Možnost povzra je od dosežanih 0,90 lir na 10. — lir za kwh za električno luč in od 0,50 lir na 1,50 lir za industrijski tok. Odbornik Terčon je pojasnil vse slabše in dobre plati tega novega odloka ter zmenil, da je obč. svet svoječasno že odobril povzšek na 7. — lir za kwh za električno luč, da bi s tem povzškom prispevali za vračanje posojila 30 milijonov lir, katerega so nameravali vzeti za gradnjo delavskih stanovanj. Ker je pa zadeva tega posojila odpadla, prejšnji sklep o povzšku ne prihaja več v poštev. Kljub temu pa mora občinski svet o tem povzšku razpravljati, ker zahteva ZVU, da občinska uprava izčrpa vse možnosti, da zmanjša svoj primanjkljaj v proračunu. Zaradi tega je ZVU glede na povzšek užitninskega davka na potrošnje električne energije zvišala v proračunu postavko o užitninskem davku od 15 milijonov na 17 milijonov lir. Mi te vsote ne moremo doseči, če ne sprejmemo primernege povzška. Odbornik Terčon je zaradi tega priporočil, naj se povzšek sprejme, tudi če ne v višini prejšnjega sklepa, pač pa na podlagi 4 ali 5 lir za kwh, kot se je na seji občinskega odbora že govorilo.

Nato se je vnela daljša razprava, v katero so posegli mnogi svetovalci. Značilno je, da je odbornik Gratton predlagal, naj se ne sprejme nikak povzšek, ker bi to še bolj oteževalo gospodarsko stanje delavcev, čeprav je na odborovi seji pristal na povzšek. Zupan Kralj je tu ostro ožigal nelojalno postopanje odbornika Grattona, ki je tajil, da bi on pristal na odborovi seji na povzšek. Zupan je tudi naglasil, da hočejo komunisti s tem postopanjem le delati propagando za bodočo volitve. Odbornik Terčon je izjavil, da bi pri povzšku na 4. — lire za kwh bila prizadeta mala delavska družina, ki porabi mesečno od 15 do 20 kw, od 60 do 80 lir mesečno, to je za bore pol litra vina. Ker bi pa drugi stanovi, za katere pa komunisti ne skrbijo, prispevali s tem povzškom toliko, da bi občina prejela letno en milijon šest sto tisoč lir več v občinsko blagajno, bi bila s predlogom odbornika Grattona občina občutno oškodovana.

Sledili so razni predlogi. Slednjic je bil sprejet predlog, naj se povzša davek na potrošnje električnega toka za luč od 0,90 lir na 1,50 lira za kw.

Nato je odbornik Slavec podal obširno poročilo o javnih delih v občini in je med drugim poročal, da bo šlo prav v kretkem na dražbo delo za šolo v Nabrežini ter stanovanjske hiše v Nabrežini in Stivanu.

Pri slučajnostih so komunisti po-

novno predložili običajno resolucijo z zahtevo, naj se odstranijo ameriški imperialisti s STO-ja itd., pa je bila slednjic kljub temu sprejeta soglasno, potem ko se je na predlog odbornika Terčona popravila v smislu, da se zahteva uveljavitev mirovne pogodbe glede STO-ja.

H koncu je izrekel svetovalec Lambert Pertot zahvalo ožjemu odboru za njegovo delovanje v korist občine in vseh občinarjev.

Zaključil je poslednjo sejo sedanje občinskega sveta župan g. Kralj, ki se je vsem svetovalcem zahvalil za njihovo sodelovanje in pomoč v pretekli občinski upravi.

Delo in naše šolstvo

Repliko Delu na njegov izpad proti poskusu, da bi enotnim nastopom vseh prosvetnih in strokovnih organizacij na Tržaškem reševali pereča vprašanja našega šolstva, objavimo zaradi pomanjkanja prostora prihodnjic.

MLADENIC (uradnik), ZMOŽEN VEC JEZIKOV, išče kakršno koli zaposlitev. — Naslov v upravi Demokracije.

Odgovorni urednik: dr. Janko Jež
Tiska: tiskarna »Adria«, d. d. v Trstu

ZOBOZDRAVNIK
Dr. STANISLAV PAVLICA
sprejema od 9 - 12 in od 17 - 19
TRST, VIA COMMERCIALE
10-11., TEL. 31-813

Mizarji kmetovalci podjetniki
Deske smokove, macesne in trdih lesov, trame in perete nudí najugodnejše

CALEA
TEL. 90441 TRST
Viale Sonnino, 24

Lovci pozor!
Kune belice
Kune zlatice
kupuje po najvišjih dnevnih cenah
Krnjarstvo Alaska
TRST, ul. S. Lazzaro 13-1. tel. 5658

Povešene butice vidalijevcev Zgoničani in bazovski tabor

Da bi slovenski tabor uspel čim veltlačneje, so se tudi v naši občini odločno odzvali vsi zavedni Slovenci, ki so tega imena resnično vredni. Do skrajnosti natrpani avtobusi so vozili naše udeležence v mučeniško Bazovico, ki je v ponedeljek zopet jasno in glasno vsemu svetu izpričala svojo slovensko zavest, enotnost in voljo, a tudi borbeno pripravljenost vseh Slovencev, da se silno in odločno upro vsakemu poskusu postopnega zavojevanja našega rodu s strani naših tisočletnih sovražnikov, ki se zaradi svoje zakrknjenosti nikakor nečesto sprijazniti z dejstvom, da tu mi smo gospodarji, naš Bog in naši carji!

Medtem ko sta človeka do kosti prešinjala svečanost in vzvišenost enotnega slovenskega tabora proti zasluževalnim nagonom naših sovražnikov, mu je misel nehote uhajala nazaj v Zgonik. Salež, Sanolcoro in ostale vasice naše občine, kjer so zapeljanci in maloštevilni zakrknjeneci, služabniki rjupskih kulturosvetov, ob zvokih laških počestnih popevk indiferentno rajali in z »bandiero rosso« zaključevali klavno vidalijevo ranjanje v »Bajtje...« Kako pomilovanja vredni so ti zapeljanci slovenski bratje, ki jih tolpa protislovenskih iredentistov z Lahom Vidalijem na čelu, brezobzirno izkorišča in vodi v očitno narodno izdajstvo in odpad! Kaj poredko svojim vo-

liveem in s čim lahko opravičijo svojo izdajalsko sabotažo vseslovenskega tabora? Z ničemer! Slovenski privrženec italijanske partije se naj torej vsaj zdej strezne in vpraša, kam pravzaprav plove! Od tako imenovanih voditeljev zgoniške partije, Hermana Miliča, Alojzija Pirca in drugih komunistov pa odločno zahtevamo, da svojimi volivcem povedo, kdo so in kaj hočejo, sicer jih bomo iz tedna v teden stalno in radikalno razgajevali, ker to terjata od nas slovenska budnost in upravičena zaskrbljenost, da bi kdo v slovenskem Zgoniku kdaj — hočeš ali nečeš — ne volil za Togliattija in s tem za novo sužnost in novo nesrečo!

Dopisniku pa, ki na mje v Delu z dne 29. marca v enem samem članku pritlikavo izlajal vso svojo »izobrazbo«, zamerimo Zgoničani le toliko, v kolikor se še ni prepričal, da je v resnici le ponižen hlapec italijanskih zasluževalcev naše slovenske zemlje in kot tak vsega pomilovanja vredno bitje. Da se človek do te ugotovitve povzpne, mu pa res ni potrebna posebna »izobrazba«. Vsem našim zapeljancim občanom želimo, da bi jim enotni slovenski tabor v mučeniški Bazovici posvetil na pot pravega spoznanja in jih skoro pripojil slovenski skupnosti, da bodo — kljub ideološkim razlikam — korakali po poti narodne časti in ponosa.

TRGOVINA
Trevisani
Trst, ul. G. Vesovi 18

OGLEJTE SI NAŠE IZLOŽBE!

URARNA UL. ROMA 19 **ZLATARNA**
VELIKA IZBIRA, PO ZARES KONKURENCNIH CENAH!
LASTNA DELAVNICA, KUPIM IN ZAMENJAM ZLATO, SREBRO IN DRAGULJE.

Podjetniki in zasebniki!
Na novo ustanovljena
Agencija CELERITAS
TRST - Ulica Torrebianca st. 29 - Tel. 64-78

Vam v najkrajšem času oskrbi vse mogoče listine, potrdila, potne liste, vizume, anagrafske izvlečke, prevode in iz tujih jezikov, overlovljenje uradnih aktov, pregled zemljiških aktov in drugo. Daje pojasnila in izpolnjuje prijave v Anonije Vse v najkrajšem času in po nizkih cenah! Se Vam priporočamo!